

Farklı gözlerden yaşlıya ve yaşlanmaya bakış *

İsmihan İlknur Uysal¹, Kübra Durmaz², Fatimah Mostafa Alı², Fatmanur Erbaş², Şeymanur Zeki², Tolga Başpınar², Sümeyye Betül Çiftçi², Samet Şahin², Elif Ebrar Bilen², Mohammed Salhab²

¹Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Konya

²Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi Öğrencisi, Konya

Özet

Amaç: Türkiye’de 65 yaş ve üzerindeki nüfusun toplam nüfusa oranı artmıştır. Nüfusun yaşlanması sürecinin çok hızlı olması beklenen bir durumdur ve halen gelişmekte olan ülkelerde önemli problemler doğurmaktadır. Araştırmamız bu problemler ve mevcut yaşam koşulları altında insanların yaşlılığa bakış açılarını tespit edilmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışmada 19 sorudan oluşan bir anket toplam 507 kişiye uygulanmıştır. Yaş grupları 18-30 (126 kişi), 31-44 (126 kişi), 45-60 (127 kişi), 60 yaş üzeri (128 kişi) olmak üzere dörde ayrılmıştır. Anket uygulanan kişilerin %49,7’si kadın, %50,3’ü ise erkektir.

Bulgular ve Sonuç: Çalışmaya göre toplumda yaşlılık bir hastalık değil bir çağ olarak algılanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Yaşlıya bakış, Yaşlanmaya bakış

Abstract

Aim: The ratio of population of people who are at and over 65 years old is increasing in Turkey. Aging process at developing countries is faster and this situation is creating more important problems. This survey study aims at observing different overviews about aging problems and the life conditions they are in.

Methods: This descriptive study consists of 19 questions. This survey is totally applied to 507 person, age rangers are like this (18-30) 126 person, (31-44) 126 person, (45-60) 127 person and over 60 years 128 person. %49,8 of participants were women while the other %50,3 were men.

Conclusion: According to this study; aging in a community is not a disease. It is considered as a period of life.

Key words: Old age, Different perspectives about aging, Different perspectives about elderly people

Genel Tıp Derg 2016;26 (Ek 1):20-30

Alınan: 06.1.2015 / 21.11.2015 / Yayınlanma 28.06.2016

Yazışma adresi: Dr. İsmihan İlknur Uysal, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı, Konya

E-posta: uysali@yahoo.com

Giriş

Herkes uzun yaşamayı ister, ancak kimse yaşlanmayı istemez (J. Svift).

Yaşlılıkla ilgili birçok kavram günlük hayatımızda kullanılmaktadır. Bu kavramlar aynı anlamları taşımakla birlikte kesin olarak birbirinden ayrılamamaktadır. Yaş, biyolojik ve kronolojik olarak ikiye ayrılır. Kronolojik yaş tüm insanlarda aynı olduğu halde biyolojik yaş bireylere göre değişir. Kronolojik yaş, doğumdan başlayarak içinde bulunan zaman kadar geçen yılların toplamıdır. Biyolojik yaş ise içinde bulunan biyolojik basamağın zaman birimi olarak gösterilmesidir (1).

Dünya Sağlık Teşkilatı 1963 yılında yaşlanmayı kronolojik bakımdan ele almış ve orta yaşlılar (45-49 yaş), yaşlılar (60-74 yaş), ileri yaşlılar (75 + yaş) olmak üzere 3 safhaya ayırmıştır. Bu ayırma göre 60 yaşın üstündekiler yaşlıdır (2).

“Normal yaşlanma” terimi ile zamanın geçişine bağlı olarak, hastalık söz konusu olmaksızın ortaya çıkan anatomik yapı ve fizyolojik işlev değişiklikleri tanımlanmaktadır. Biyolojik yaşlanma, yumurtanın döllemesiyle başlar. Tüm yaşam boyu süren bir olgudur. “Sosyal yaşlılık” ise kültürel duruma ve sosyal özelliklere göre toplumdan topluma değişen yaşlılık tanımıdır. Modern tanımda kişinin aktif çalışma dönemini tamamlayarak, sosyal güvence sisteminin katkısıyla ya da biriktirimleriyle yaşadığı dönemin adıdır (3).

Yaşlanma, her canlı için intrauterin hayatta başlayıp, ölüme kadar devam eden bir değişim süreci olarak kabul edilmektedir. Teknolojinin insan yaşamına sağladığı kolaylıklar, tıptaki gelişmeler, sağlığı koruma ve sürdürme konusunda bilinçlenme, beklenen yaşam süresini uzatmış ve toplumda yaşlı nüfus oranını artırmıştır. Gelişmiş ülkelerde yaşlılığın başlangıcı olarak kabul edilen 65 yaş ve üzeri nüfus, genel nüfus içerisinde önemli oranda artış

göstermiştir (4). Nüfus piramidindeki bu değişiklik, gelişmiş ülkeler kadar olmasa da ülkemiz için de geçerlidir (5). Yani, yaşlılık, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde gündemdeki önemini koruyan ya da her geçen gün önemi daha artan konulardan biridir (2).

Yaşlılığı genel anlamda tanımlamada kullanılan tüm bu kriterlere rağmen, onu göreceli bir kavram olarak ele almak daha doğru bir yaklaşımdır. Bu noktada, özellikle, bireysel, sosyal ve kültürel etkenler önem kazanmaktadır. Fiziksel değişimlerin yanı sıra, çok sayıda psikolojik ve sosyal faktörler yaşlılık döneminde etki sahibidir. Bu faktörler arasında; ekonomik problemler, emeklilik, çocukların evden ayrılması, yakınların kaybı ve sosyal rollerde azalma gibi çeşitli yaşam olayları bulunmaktadır. Bu tür yaşam olayları, değişim sonrası oluşan yeni duruma adaptasyon gerektirir. Adaptasyon sağlanamadığında; uyum problemleri, umutsuzluk, depresyon, sinirlilik ve kaygı gibi çeşitli psikolojik sorunlar görülebilir (6).

Doğurganlık ve ölümlülük düzeyindeki gelişmelere paralel olmak ile birlikte Türkiye'de 65 yaş ve üzerindeki nüfusun toplam nüfus içindeki payı artmıştır. Nüfusun yaşlanması sürecinin çok hızlı olması beklenen bir durumdur ve halen gelişmekte olan ülkelerde önemli problemler doğurmaktadır. Araştırmamız bu problemler ve mevcut yaşam koşulları altında insanların yaşlılığa bakış açılarını tespit edilmek amacıyla yapılmıştır.

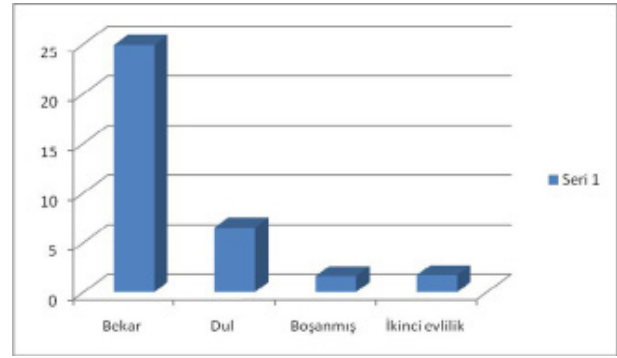
Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı tipte bir çalışma planlandığından öncelikle 18 yaş ve üstü bireylere uygulanacak "Farklı Gözlerden Yaşlıya ve Yaşlanmaya Bakış" başlıklı anket hazırlanmıştır. Anket 5 adet birey tanımlayıcı ve 14 adet çoktan seçmeli olmak üzere toplam 19 sorudan oluşturulmuştur (7). Çalışmaya Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alındıktan (04.03.2014 tarih ve 2014/5 sayılı) sonra başlanmıştır. Konya İli sınırları içinde çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 507 kişiye anket uygulanmıştır. Yaş grupları 18-30 (126 kişi), 31-44 (126 kişi), 45-60 (127 kişi), 60 yaş üzeri (128 kişi) olmak üzere dörde ayrılmıştır. Anket uygulanan kişilerin %49,7'si kadın, %50,3'ü ise erkektir. İstatistikî veri yorumlamada verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov Z testi ile incelenmiş, veriler normal dağılım göstermediği için verilerin analizinde Ki Kare testi kullanılmıştır. İstatistik analizlerde $p < 0,05$ ise sonuçlar anlamlı kabul edilmiştir. Sürekli değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler ortalama ve standart sapma cinsinden, kategorik verilere ait tanımlayıcı istatistikler ise yüzde cinsinden özetlenmiştir.

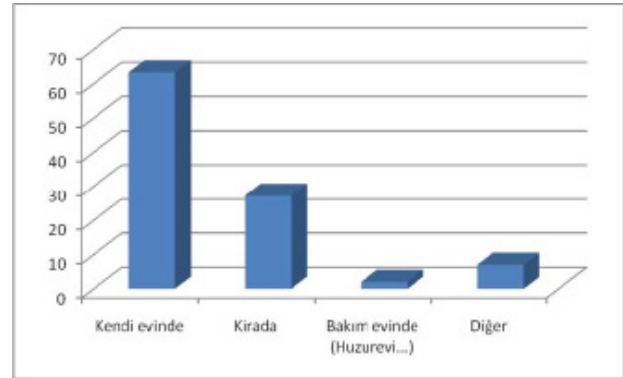
Bulgular ve Tartışma

Çalışmada kullandığımız anket Konya İli sınırlarında toplam 507 kişiye uygulanmıştır. Anketteki ilk 5 soru birey tanımlayıcı sorulardır. Ankete katılan kişilerin %49,7'si kadın %50,3'ü ise erkektir. Yaş gruplarına göre dağılıma bakıldığında katılımcıların %24,9'u 18-30 yaş, %24,9'u 31-44 yaş, %25'i 45-60 yaş ve %25,2'si ise 60 yaş üzeri aralıktadır. Ankete katılan kişilerin çoğunluğunu evli çiftler oluşturmaktadır (Grafik 1). Anket uygulanmış kişilerin %63,3'ü kendi evinde yaşadığı, diğer cevabı verenlerin ise yurtlarda kaldıkları tespit edilmiştir (Grafik 2). Kişilerin çoğunluğunun bir sosyal güvenceye sahip olduğu saptanmıştır (Grafik 3).

Grafik 1: Katılımcıların medeni durum dağılımı (%).

Grafik 2: Katılımcıların yaşadıkları yerlerin dağılımı (%).

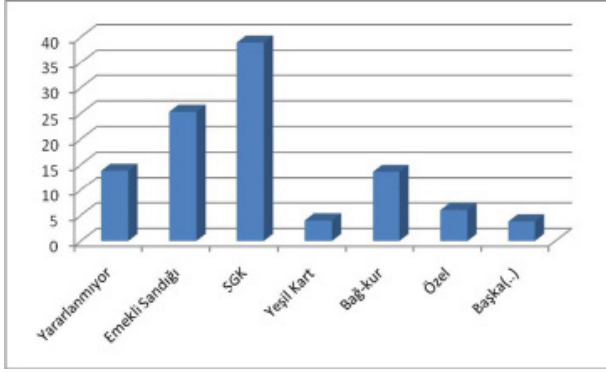

Anketimizde yer alan diğer sorular (6-19) farklı yaş gruplarının yaşlanmaya bakışlarını anlamaya yönelik olup bu sorulara verilen cevaplardan elde edilen bulgular şöyledir;

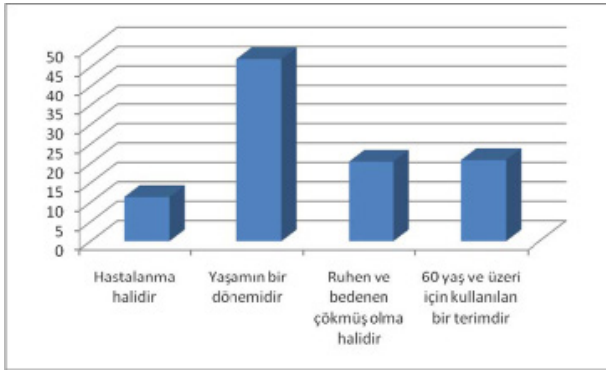
Farklı yaş gruplarının yaşlılığı nasıl tanımladığını anlamaya yönelik olan anketimizdeki 6. soruya en yüksek oranda (%47,1) verilen cevap, "Yaşamın bir dönemidir." olmuştur (Grafik 4). Bu sonuç, çoğu insanın yaşlılığın sadece olumsuz yönlerini görmediğini, yaşlılığı yaşamın doğal bir parçası olarak kabul ettiğini göstermektedir. "60 yaş üzeri için kullanılan bir terimdir." i işaretleyenlerin (%20,9) ise yaş-

lılığın belirtileri genel olarak bu zaman diliminde kendini gösterdiği için bu cevabı verdiği düşünülmektedir.

Grafik 3: Katılımcıların sosyal güvence durumu (%).

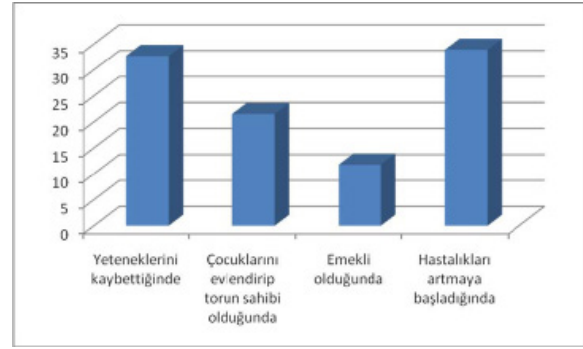
Grafik 4: “Sizce yaşlılık nedir?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

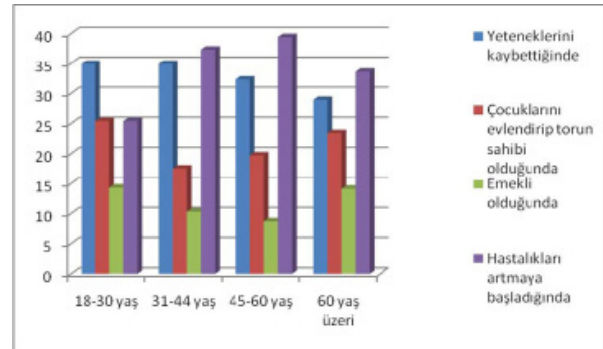
Katılımcıların kendilerini ne zaman yaşlı hissetmeye başladıklarını öğrenmek için hazırlanan anketteki 7. soruya verilen cevapların oranı farklı yaş gruplarında değişiklik göstermiştir (**Grafik 5**, **Grafik 6**). Kadınlar, erkeklere göre “Hastalıkları artmaya başladığında” seçeneğini daha fazla işaretlemiştir (İstatistikî olarak anlamlı; $p=0,003$). Bu sonuç, kadınların emekli olmak, torun sahibi olmak ve yeteneklerini kaybetmekten ziyade hastalıkları artmaya başladığında kendilerini yaşlı hissettiklerini göstermektedir. Hastalıkların artması ve yeteneklerin kaybedilmesi kişiler için günlük yaşamını olumsuz etkileyen durumlar olduğundan kişilerin bu durumlardan daha çok etkilendiği ve yaşlı hissettikleri düşünülmektedir. “Emekli olmak” ve “çocuklarını evlendirip torun sahibi olmak” ise istenen durumlardır. Bu durumlar bireylerde ilk olarak yaşlanma hissi değil farklı hisler uyandırıyor olacak ki bu iki seçeneğin toplam tercih edilme durumu 169 kişi iken “hastalıkları artmaya başladığında” seçeneğini 172 kişi tercih etmiştir. Ayrıca “çocuklarını evlendirip torun sahibi olma” seçeneğini “emekli olduğunda” seçeneğinden 49 kişi fazla tercih etmiştir. Bu durum kişilerin emekli olmalarından ziyade torun sahibi oldukları zaman kendilerini daha yaşlı hissettiklerini göstermektedir.

Yaşlıların mı gençleri anlamadığı yoksa gençlerin mi yaşlıları anlamadığı konusuna bakışın belirlenmesi amacı ile hazırlanan anketimizin 8. sorusuna %58,9 “gençlerin yaşlıları anlamaması”, %41,1 “yaşlıların gençleri anlamaması” cevabı verilmiştir.

Grafik 5: “Kişi kendini ne zaman yaşlı hissetmeye başlar?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Grafik 6: Yaş gruplarına göre “Kişi kendini ne zaman yaşlı hissetmeye başlar?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Anketteki 9. soruda araştırmaya katılan kişilere “Sizce yaşlanmaya bağlı en büyük kayıp nedir?” sorusu sorulmuş, katılanların yaklaşık yarısı (%47,9) “kişinin sağlığını kaybetmesidir” yanıtını vermiştir. Diğer başlığı altında ise oldukça düşük oranlarda “hayat şartlarına bağlı aile bireylerinin ayrılması” (%2,4) ve “hayatta kaybolan zaman yaşlanmanın en büyük kaybıdır” (%0,8) ifadeleri yer almıştır (**Grafik 7**). Ankete katılanların yaklaşık olarak yarısı, bireysel kaybı önemsememiş olacak ki sağlığı kaybederek, takatsızlık ve yorucu bir dönem içerisine girildiğini fark etmeye başladığında kişinin kendini yaşlı hissedeceğine inanmıştır.

Katılımcılara 10. sırada “Yaşlılığın avantajları var mıdır?” diye sorulmuştur. Soruya %71,4 “Vardır”, %28,6 “Yoktur.” cevabı verilmiştir. “Vardır” diyenlere “Sizce yaşlılığın avantajları nedir?” sorusu yöneltilmiştir. “Toplumda itibar görüp tecrübesine güvenilen biri olmak” seçeneği %38,2 oranında tercih edilmiştir (**Grafik 8**). Diğer seçeneğine

ayrıca bakıldığında yüksek oranda (%72,4) “Torunlarını sevmek” cevabı verilmiştir. Bu soru için “Toplumda itibar görüp tecrübesine güvenilen biri olmak” cevabını seçenlerin %32,4’ü 18-30 yaş grubu, %25,9’u 31-44 yaş grubu, %23,7’si 44-60 yaş grubu ve %18,0’i 60 yaş üzeri yaş grubundadır. Gruplara göre en fazla işaretlenen seçeneklere bakıldığında; 18-30 yaş grubunun %50,6 ve 31-44 yaş grubunun %40 “Toplumda itibar görüp tecrübesine güvenilen bir olmak”, 45-60 yaş grubunun %39,8 “Allah’a daha yakın olmak”, 60 yaş üzeri yaş grubunun ise %43,8 “Diğer” cevabını verdiği gözlenmiştir. Bu sonuç, bize genç yaş grubundaki bireylerin toplumda itibar görmeye değer verdiklerini, insanlar tarafından nasıl algılandıklarının kendileri için ölçüt olabileceğini, başkalarının ne düşündüğünün onlar için önemli olduğunu göstermiştir. 18-30 yaş aralığındaki bireyler ikinci olarak en fazla “İş stresi yaşamamak” cevabını vermişlerdir (%30,9). Bu yaş grubu çalışma hayatına yeni atılan veya çalışma hayatında en aktif dönemlerini yaşayan bireylerdir. Daha mücadeleci, insanlarla daha fazla ilişki kuran, bununla birlikte hem iş hayatıyla hem insanlarla uğraşlarında diğer yaş gruplarına göre daha mükemmeliyetçi ve tecrübesizlikten dolayı strese yatkın bireylerdir. 18-30 yaş aralığındaki bireyler “Allah’a daha yakın olmak” ve “Diğer” seçeneği daha düşük oranlarda seçmişlerdir. Bu da bir genellemeden çok bireylerin aile ilişkileri ve inançlarına yönelik kişisel tercihleridir. “Toplumda itibar görüp tecrübesine güvenilen biri olmak” seçeneği seçme oranı yaş arttıkça azalmaktadır. Yani insanlar hayatta yol aldıkça, tecrübeleri arttıkça insanlar tarafından nasıl değerlendirildiklerini daha az önemsemeye başlamaktadırlar. “Allah’a daha yakın olmak” seçeneğini seçme oranı yaş arttıkça artmıştır. Bu durum bireylerin yaşlandıkça dini inançlarına yöneldiğini göstermektedir.

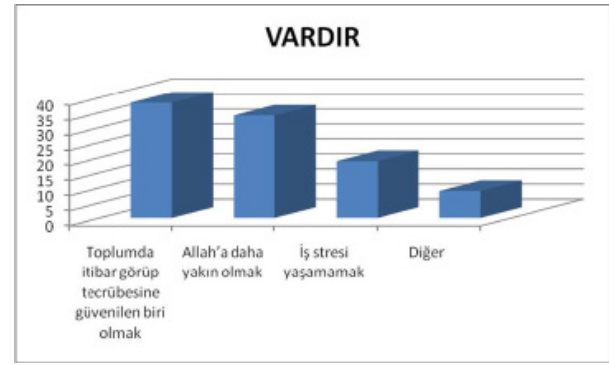
Grafik 7: “Sizce yaşlanmaya bağlı en büyük kayıp nedir?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

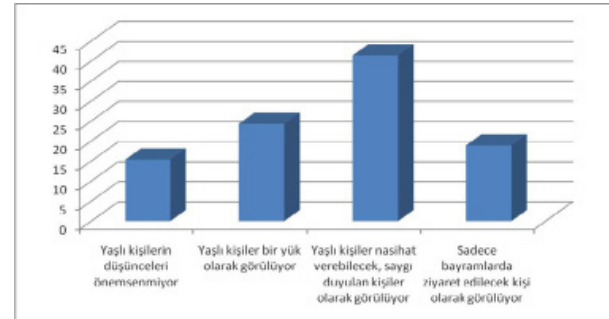
Anketteki 11. soru toplumun yaşlıya bakış açısını değerlendirmek için sorulmuştur. Katılımcıların %41,4 ü “Yaşlı kişiler nasihat verebilecek, saygı duyulan kişiler olarak görülüyor.” cevabını seçmiştir (Grafik 9). Yaşlılık döneminde

evlatları tarafından istenmeyen kişiler özellikle ekonomik problemler yaşama kaygısı taşımaktadırlar. Yaşlı insanların bu dönemde en çok takıldıkları konulardan biride bu döneme adapte olamadıkları için gençlik yıllarındaki gibi davranma isteklerinin ortaya çıkışıdır. Kimileri de tamamen içine kapanmaktadır. Bu bireylere mevcut durumu kabullenebilmesi için psikolojik destekler verilmeli ve son günlerinde mutlu olması sağlanmalıdır. Yaşlılara tıpkı engelli bir birey gibi davranılmamalı sadece destek olunmalı ihtiyaç duyduğu an yanında olunmalıdır.

Grafik 8: “Sizce yaşlılığın avantajları var mıdır?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

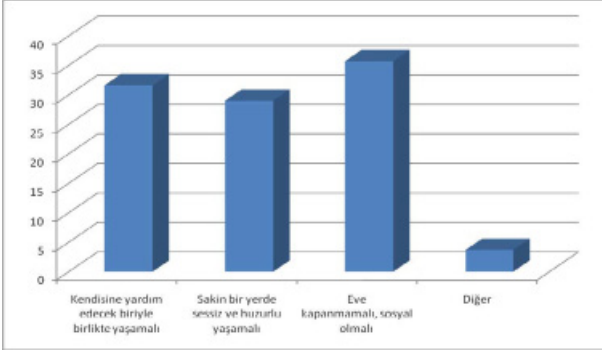
Grafik 9: “Sizce toplumumuz yaşlıya nasıl bakıyor?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Anketteki 12. soru bir yaşlının nasıl yaşaması gerektiği konusunda insanların düşüncelerini anlamak için sorulmuştur. Katılanların %35,7’si yaşlı insanların sosyal olması gerektiğini belirtmiştir (Grafik 10). Yaşlıların hem sosyal açıdan hem de sağlık açısından eve kapanmaması ve sosyal aktivitelere katılması daha doğru ve faydalıdır.

Katılımcıların yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde nerede yaşamak istedikleri 13. soru ile araştırılmış, tüm yaş gruplarında kendi evinde yaşamak isteyenlerin çoğunlukta olduğu (%78,9) belirlenmiştir (Grafik 11, Grafik 12). Bu sonuç hangi yaşta olursa olsun insanların başka birine bağımlı yaşamak istemediğinin bir göstergesidir.

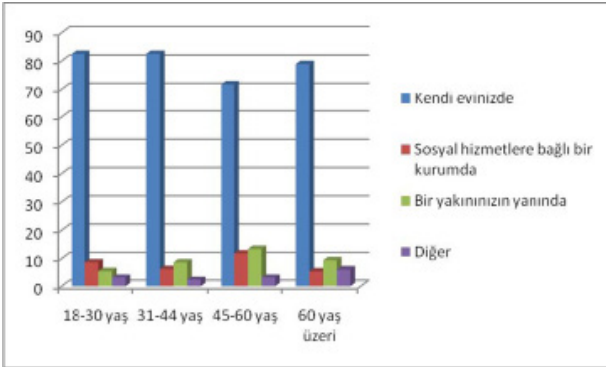
Grafik 10: “Sizce bir yaşlı nasıl yaşamalı” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Grafik 11: “Yaşamınızın ilerleyen dönemlerinde nerede yaşamak istiyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı(%).

Grafik 12: Yaş gruplarına göre “Yaşamınızın ilerleyen dönemlerinde nerede yaşamak istiyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

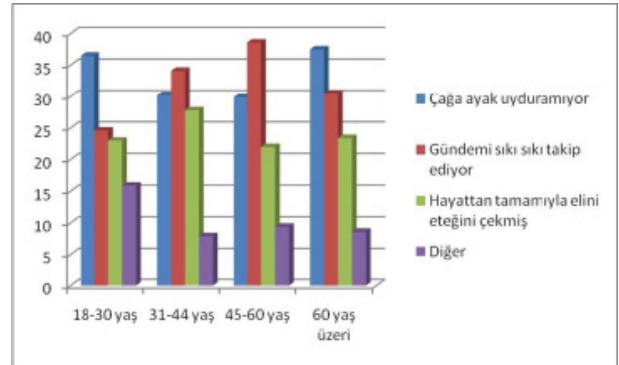
Anketteki 14. soru toplumumuzun yaşlısını nasıl nitelendirildiğini belirlemek için sorulmuştur. “Çağa ayak uyduramıyor.” (%33,5) ve “Gündemi sıkı sıkı takip ediyor.” (%32) cevapları birbirine yakın oranlarda seçmiştir (Grafik 13). Yaş gruplarına göre bakıldığında ise oranların değişiklik gösterdiği gözlenmiştir. “Çağa ayak uyduramıyor.” Cevabı 18-30 ile 60 yaş üzeri grupta yüksek iken

“Gündemi sıkı sıkı takip ediyor.” cevabı 31-44 ve 45-60 yaş gruplarında yüksek bulunmuştur (Grafik 14). “Çağa ayak uyduramıyor.” cevabı verenlerin %52,9’u erkektir. Yani kadınlar, erkeklere göre toplumu daha dinamik bulmaktadır. Ayrıca yaşa bakıldığında da en çok “Çağa ayak uyduramıyor.” cevabı verenlerin 61 yaş üstü kişiler olduğunu görüyoruz. Bu da yaşlıların kendilerini çağın gerisinde hissettiklerini göstermektedir. İkinci olarak en çok işaretlenen cevap “Gündemi sıkı sıkı takip ediyor.” olmuştur. Toplumumuz ilk seçeneğin aksine yaşlıların gündemi sıkı sıkı takip edip çağa ayak uydurabildiklerini düşünmektedir. Daha sonra “Hayattan tamamiyle elini eteğini çekmiş.” cevabı verilmiştir.

Grafik 13: “Sizce bizim toplumumuzun yaşlısı.....” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Grafik 14: Yaş gruplarına göre “Sizce bizim toplumumuzun yaşlısı...” Cümlesini tamamlamak için verilen cevapların dağılımı (%).

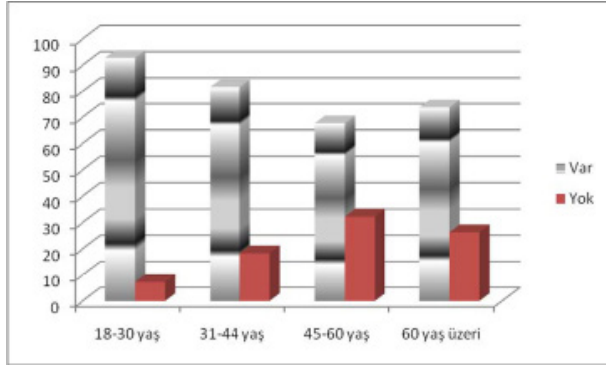
Yaşam alanının yaşlılıkla baş etmedeki önemini anlamaya yönelik 15. soruda köy yaşamının yaşlılık için daha ideal olduğunu ifade eden seçenek % 62.1 oranında işaretlenmiştir. Tüm yaş grupları için oranlar değişse de seçeneğin değişmediği gözlenmiştir (Grafik 15). Yaşlılık döneminde genellikle bireyler çalışma hayatını tamamlayıp bu dönemde evde geçirdiklerinden kent hayatının uygun olmayacağını düşünmüşlerdir. Köyde açık havada, belki tarımla uğraşarak daha az gürültüyle doğal bir şekilde yaşamayı apartman dairesinde ve kentin yoğun stresi ile yaşamaya

tercih etmiş olabilirler. Kenti tercih edenler ise sağlık ve ulaşım imkânlarının gelişmişliğini avantajlı bulmuş olabilirler.

Anketteki 16. soru yaşlılığın insanın hayatında özel ve çevresiyle ilişkisinin değişebileceği bir dönem olduğu düşüncesi ile hazırlanmıştır. “Yaşlılık insan ilişkilerinde farklılık yaratır mı?” sorusu sorulmuştur. Ankete katılanlar %78,9 oranında yaşlılığın insan ilişkilerinde farklılık yarattığını, geri kalanlar (%21,3) ise farklılık yaratmadığını belirtmişlerdir. Ankete katılan tüm yaş grupları değişik oranlarda da olsa (%75-84,1) yaşlılığın insan ilişkilerinde farklılık yarattığı görüşünü paylaşmıştır. Bu sonuç kişinin yaşlanmasıyla hayatında yeni bir dönemin başladığını fark etmesi ile çevresiyle ilişkilerinin değişmesi arasında bir bağlantı olduğunu göstermektedir.

Anketteki 17. soruda katılımcılara geleceğe dair planlarının ve ulaşmak istedikleri hedeflerinin olup olmadığı sorulmuştur. Tüm yaş gruplarında geleceğe dair planların var olduğu cevabı yüksek oranda tercih edilmiştir (Grafik 16). Bu sonuç, yaş ilerlese de insanların gelecekte beklentilerinin azalmadığını göstermektedir.

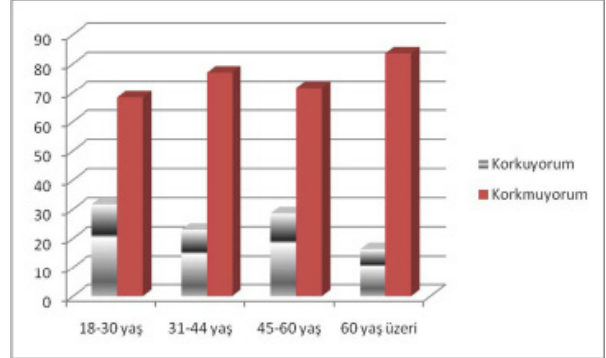
Grafik 16: Yaş gruplarına göre “Geleceğe dair planlarınız ve ulaşmak istediğiniz hedefleriniz var mı?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Yaşlılıkla ilgili korkuyu araştırmaya yönelik 18. soruya her yaş grubunda yüksek oranda “Korkmuyorum.” cevabı verilmiştir (Grafik 17).

Anketteki 19. soruda araştırmaya katılan kişilere “Sizce yaşlılık yalnızlık ve başkalarına muhtaç olmak mıdır?” sorulmuştur. Katılımcıların %61,3’ü hayır cevabı vermiş, kalan %38,7’si ise yaşlılığın başkalarına muhtaç olunan bir dönem olduğunu söylemiştir. 65 yaş ve üstü kişiler uluslararası alanda yaşlı olarak kabul edilmekte ve yaşlılığın başlamasıyla yorucu bir dönem başladığı belirtilmektedir (7). Bizim anket sonuçlarımıza göre, katılanların çoğu yaşlıların başkalarına muhtaç olduğu düşüncesini desteklememektedir.

Grafik 17: Yaş gruplarına göre “Yaşlılıktan korkuyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı (%).

Sonuç

Araştırmanın genel amacı Konya ilinde yaşayan 18 yaş ve üzeri bireylerin yaşlılık ile ilgili psikososyal ve duygusal durumlarının ortaya konulması idi. Araştırmada bireylerin mevcut durumlarının tespit edilmesiyle birlikte bu durumlar arası farklılıklara da yer verilerek elde edilen veriler daha anlaşılır ve yoruma açık hale getirilmiştir. Veriler yalın halleriyle ele alınmakla kalmamış, (örn: cinsiyet) bu niteliklerin birbirlerine göre (Örn: cinsiyet-yaş) ne ifade ettikleri ve ne ölçüde anlamlı oldukları irdelenmiştir. Ortaya çıkan bulgulara ve anlamlılık düzeylerine göre yorumlar eklenmiştir. Çalışmaya göre toplumda yaşlılık bir hastalık değil bir çağ olarak algılanmaktadır.

ANKET FORMU

Bu anket çalışmasına katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama hakkına sahipsiniz. **Anketi yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır Size verilen **anket formlarındaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

1-Cinsiyeti

a)	Kadın
b)	Erkek

2-Kaç yaşındasınız?

a)	18-30
b)	31-44
c)	45-60
d)	61 ve üstü

3-Medeni durumunuz nedir?

a)	Evli
b)	Bekâr
c)	Dul
d)	Boşanmış
e)	Eşi öldükten/Boşandıktan sonra ikinci evlilik

4-Yaşamınızı nerede sürdürüyorsunuz?

a)	Kendi evimde.
b)	Kirada.
c)	Bakım evinde(Huzurevi...)
d)	Diğer(.....)

5-Bağlı bulunduğunuz sosyal güvenlik kurumu var mı; varsa hangisi?

a)	Yararlanmıyor
b)	Emekli Sandığı
c)	SGK
d)	Yeşil Kart
e)	Bağ-kur
f)	Özel
g)	Başka(.....)

6-Sizce yaşlılık nedir?

a)	Hastalanma halidir.
b)	Yaşamın bir dönemidir.
c)	Ruhen ve bedenen çökmüş olma halidir.
d)	60 yaş ve üzeri için kullanılan bir terimdir.

7-Kişi kendini ne zaman yaşlı hissetmeye başlar?

a)	Yeteneklerini kaybettiğinde
b)	Çocuklarını evlendirip torun sahibi olduğunda
c)	Emekli olduğunda
d)	Hastalıkları artmaya başladığında

8-Kuşak çatışması nedir?

a)	Gençlerin yaşlıları anlamamasıdır.
b)	Yaşlıların gençleri anlamamasıdır.

9-Sizce yaşlanmaya bağlı en büyük kayıp nedir?

a)	Kişinin yakınlarını kaybetmesi
b)	Kişinin sağlığını kaybetmesi
c)	Kişinin istediği her şeyi yapamaması
d)	Diğer(.....)

10-Sizde yaşıllığın avantajları var mıdır?

a)	Vardır.	b)	Yoktur.
1)	Toplumda itibar görüp tecrübesine güvenilen biri olmak		
2)	Allah'a daha yakın olmak		
3)	İş stresi yaşamamak		
4)	Diğer(.....)		

11-Sizde toplumumuz yaşlıya nasıl bakıyor?

a)	Yaşlı kişilerin düşünceleri önemsenmiyor.
b)	Yaşlı kişiler bir yük olarak görülüyor.
c)	Yaşlı kişiler nasihat verebilecek, saygı duyulan kişiler olarak görülüyor.
d)	Sadece bayramlarda ziyaret edilecek kişi olarak görülüyor.

12-Sizde bir yaşlı nasıl yaşamalı?

a)	Kendisine yardım edecek biriyle birlikte yaşamalı.
b)	Sakin bir yerde sessiz ve huzurlu yaşamalı.
c)	Eve kapanmamalı, sosyal olmalı.
d)	Diğer(.....)

13-Yaşamınızın ilerleyen dönemlerinde nerede yaşamak istiyorsunuz?

a)	Kendi evinizde.
b)	Sosyal hizmetlere bağlı bir kurumda.
c)	Bir yakınınızın yanında.
d)	Diğer(.....)

14-Sizde bizim toplumumuzun yaşlısı....

a)	Çağa ayak uyduramıyor.
b)	Gündemi sıkı sıkı takip ediyor.
c)	Hayattan tamamıyla elini atağını çekmiş.
d)	Diğer(.....)

15-Sizce yaşlılıkla köyde yaşayanlar mı, kentte yaşayanlar mı daha iyi baş eder?

a)	Kentte yaşayanlar daha iyi baş eder.
b)	Köyde yaşayanlar daha iyi baş eder.

16-Yaşlılık insan ilişkilerinde farklılık yaratır mı?

a)	Evet.
b)	Hayır.

17-Geleceğe dair planlarınız ve ulaşmak istediğiniz hedefleriniz var mı?

a)	Var.
b)	Yok.

18-Yaşlılıktan korkuyor musunuz?

a)	Korkuyorum.
b)	Korkmuyorum.

19-Sizce yaşlılık, yalnızlık ve başkalarına muhtaç olmak mıdır?

a)	Evet.
b)	Hayır.

Teşekkür

Araştırmanın istatistik analizi ve verilerin yorumlanmasındaki desteklerinden dolayı Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Elemanları'na teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. Onur B. Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik-Yaşlılık-Ölüm. Ankara, 1986.
2. Bahar A, Parlar S. Yaşlılık ve Evde Bakım, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2007; 4: 12.
3. Güler Ç. Türk Geriatri Dergisi 1998; 1: 105.
4. Kulakçı H. Hemşirelik Lisans Programı Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Düşüncelerinin ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2010; 3: 1.
5. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Nüfus Bilim Dergisi Toplu Dizisini, 1989.
6. Bahar G, Bahar A, Savaş HA. Yaşlılık ve Yaşlılara Sunulan Sosyal Hizmetler, 2009.
7. Urfaloğlu F, Altaş D, Yıldırım İE. İstanbul'da Yaşayan 65 Yaş ve Üzeri Nüfusun Demografik, Ekonomik ve Sosyal Profili. İstanbul Büyükşehir Belediyesi- İBB Basımevi, 2008.